

2018Z15873

Vragen van de leden **Van Raan** en **Van Kooten-Arissen** (beiden PvdD) aan de Ministers van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *ongewenste druk van de overheid en het bedrijfsleven op onderzoekers* (ingezonden 12 september 2018).

Vraag 1

Kent u de berichten «De geldschieter wil wel zelf wat aan het onderzoek hebben»¹, «Overheid dwingt wetenschappers onafhankelijkheid op te geven»² en «Voor een klein bedrag koopt een bedrijf veel invloed»³?

Vraag 2

Wat is uw reactie op de bevinding van NRC Handelsblad dat een «meerderheid van de wetenschappers zei de beroepscode voor externe financiering van onderzoek, opgesteld door de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW), niet te kennen of daar geen gebruik van te maken»⁴?

Vraag 3

Deelt u de mening dat de onafhankelijkheid van onderzoekers gebaat zou zijn bij een grotere bekendheid van de beroepscode voor externe financiering van de KNAW? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wat is daarop uw inzet?

Vraag 4

Wat is uw reactie op de stelling van de hoogleraar scheikunde, de heer Weckhuysen, dat bij de onderhandelingen over een onderzoekscontract «vooral grote bedrijven beter onderhandelen en betere advocaten hebben dan de universiteit»⁵?

¹ <https://www.nrc.nl/nieuws/2018/08/31/de-geldschieter-wil-wel-zelf-wat-aan-het-onderzoek-hebben-a1614919>

² <https://www.nrc.nl/nieuws/2018/09/03/ambtenaren-hebben-het-laatste-woord-a1615173>

³ <https://www.nrc.nl/nieuws/2018/09/05/voor-klein-bedrag-koopt-bedrijf-veel-invloed-a1615509>

⁴ <https://www.nrc.nl/nieuws/2018/08/31/de-geldschieter-wil-wel-zelf-wat-aan-het-onderzoek-hebben-a1614919>

⁵ <https://www.nrc.nl/nieuws/2018/09/05/voor-klein-bedrag-koopt-bedrijf-veel-invloed-a1615509>

Vraag 5

Erkent u dat er een belangenverschil kan optreden bij het opstellen van een onderzoekscontract? Zo nee, waarom niet? Zo ja, erkent u dat dit belangenverschil kan leiden tot een situatie waarin afbreuk wordt gedaan aan de wetenschappelijke waarheidsvinding? Zo nee, waarom niet?

Vraag 6

Wat is uw reactie op de in het artikel geuite kritiek op de onduidelijke verhoudingen tussen bedrijf en onderzoeker, als gevolg van co-financiering vanuit het bedrijfsleven?⁶

Vraag 7

Erkent u dat bedrijven via co-financiering veel invloed hebben op de vraagstelling? Zo nee, waarom niet?

Vraag 8

Kunt u garanderen dat bedrijven via co-financiering geen dusdanige invloed kunnen hebben – bijvoorbeeld door te eisen dat opdrachtgevers het laatste woord hebben – dat de wetenschappelijke waarheidsvinding van universiteiten (of andere door de overheid gefinancierde instellingen) in gevaar kan komen? Zo nee, hoe gaat u ervoor zorgen dat deze invloed teniet wordt gedaan?

Vraag 9

Kunt u bevestigen dat het afstoten van fundamenteel onderzoek door bedrijven zoals Philips en Shell ervoor heeft gezorgd dat veel fundamenteel onderzoek nu door universiteiten wordt uitgevoerd, vaak via een co-financieringsconstructie met het bedrijfsleven?⁷

Vraag 10

Deelt u de mening dat een steenrijk fossiel-bedrijf zoals Shell, dat nog altijd circa 85% van haar R&D-budget aan fossiele technieken uitgeeft, hiermee indirect budget opslurpt dat beter benut zou kunnen worden voor onderzoek dat bijdraagt aan het aanpakken van de mede door de fossiele industrie veroorzaakte klimaatverandering?⁸ Zo nee, waarom niet?

Vraag 11

Wat is uw reactie op de door wiskundedocent Georg Prokert (TU Eindhoven) opgeworpen vraag «of dit beleid er niet toe leidt dat bedrijven hun eigen research en development steeds meer door de overheid laten betalen»?⁹

Vraag 12

Wat is uw reactie op de stelling dat de «standaardvoorwaarden voor onderzoekscontracten van de overheid (Rijksvoorwaarden) bepalingen bevatten die strijdig zijn met de codes voor wetenschappelijke onafhankelijkheid»?¹⁰ Wat is uw inzet om deze tegenstrijdigheid op te heffen?

Vraag 13

Wat is uw reactie op de bevinding van NRC Handelsblad dat circa 10% van de bevroegde wetenschappers ongewenste druk van de overheid heeft ervaren op hun onderzoek?¹¹

Vraag 14

Wat is uw inzet om een einde te maken aan het uitoefenen van ongewenste druk door zowel het bedrijfsleven, als de overheid?

⁶ <https://www.nrc.nl/nieuws/2018/09/05/voor-klein-bedrag-koopt-bedrijf-veel-invloed-a1615509>

⁷ <https://www.nrc.nl/nieuws/2018/08/31/de-geldschietter-wil-wel-zelf-wat-aan-het-onderzoek-hebben-a1614919>

⁸ <https://decorrespondent.nl/6724/als-de-fossiele-industrie-de-onderzoeksagenda-op-je-universiteit-bepaalt/741045316-2eee2f87>

⁹ <https://www.nrc.nl/nieuws/2018/09/05/voor-klein-bedrag-koopt-bedrijf-veel-invloed-a1615509>

¹⁰ <https://www.nrc.nl/nieuws/2018/09/03/ambtenaren-hebben-het-laatste-woord-a1615173>

¹¹ <https://www.nrc.nl/nieuws/2018/09/03/ambtenaren-hebben-het-laatste-woord-a1615173>